

V Bruseli 13. marca 2023
(OR. fr)

7321/23

Medziinštitucionálne spisy:
2022/0906 (COD)
2023/0070 (COD)

JUR 190
COUR 2
INST 57
CODEC 351

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	10. marca 2023
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2023) 135 final
Predmet:	STANOVISKO KOMISIE k návrhu zmeny Protokolu č. 3 o štatúte Súdneho dvora Európskej únie, ktorý Súdny dvor predložil 30. novembra 2022

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2023) 135 final.

Príloha: COM(2023) 135 final

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 10. 3. 2023
COM(2023) 135 final

2023/0070 (COD)

STANOVISKO KOMISIE

**k návrhu zmeny Protokolu č. 3 o štatúte Súdneho dvora Európskej únie, ktorý Súdny
dvor predložil 30. novembra 2022**

STANOVISKO KOMISIE

k návrhu zmeny Protokolu č. 3 o štatúte Súdneho dvora Európskej únie, ktorý Súdny dvor predložil 30. novembra 2022

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 281 druhý odsek,

1. Súdny dvor Európskej únie predložil 30. novembra 2022 Európskemu parlamentu a Rade žiadosť podľa článku 281 druhého odseku Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) na účely zmeny Protokolu č. 3 o štatúte Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „štatút“). Hlavná časť tejto žiadosti spočíva vo využití možnosti stanovenej v článku 256 ods. 3 prvom pododseku ZFEÚ a prenesení právomoci rozhodovať o prejudiciálnych otázkach podľa článku 267 uvedenej zmluvy na Všeobecný súd, a to v určitých osobitných oblastiach stanovených štatútom. Na tento účel by sa do štatútu vložil nový článok 50b. Druhú časť tvorí návrh na rozšírenie mechanizmu predchádzajúceho prijatia odvolaní stanoveného v článku 58a štatútu, ktorý by sa konsolidoval a nahradil. K týmto dvom častiam sa pridáva návrh čiastkovej zmeny článku 50 štatútu týkajúceho sa zloženia komôr Všeobecného súdu.

I. Všeobecné úvahy

2. Ako vysvetľuje Súdny dvor vo svojej žiadosti a v sprievodnej dôvodovej správe, hlavnou časťou tejto žiadosti je pokračovanie reformy štruktúry súdov Únie, o ktorej sa rozhodlo v roku 2015, čo viedlo k zdvojnásobeniu počtu sudcov Všeobecného súdu¹. Súdny dvor zdôrazňuje výrazný nárast počtu návrhov na začatie prejudiciálneho konania a postupné predlžovanie dĺžky konaní. Súdny dvor poukazuje aj na to, že posilnenie Všeobecného súdu, ako sa vyžaduje v uvedenej reforme, je v súčasnosti zavŕšené a že Všeobecný súd začal prispôbovať svoje metódy práce s cieľom posilniť súlad a efektívnosť postupov, ktoré patria do jeho právomoci. Pokiaľ ide o druhú časť žiadosti, Všeobecný súd navrhuje rozšíriť mechanizmus predchádzajúceho prijatia odvolaní podaných proti rozsudkom alebo uzneseniam Všeobecného súdu, ktorý bol zavedený v roku 2019², a to tak, aby zahŕňal na jednej strane ďalšie nezávislé odvolacie orgány v rámci orgánov, úradov alebo agentúr Európskej únie a na druhej strane veci uvedené v článku 272 ZFEÚ, ktoré sa týkajú plnenia zmlúv obsahujúcich arbitrážnu doložku.
3. Súdny dvor odôvodňuje túto žiadosť potrebou umožniť obom súdom v plnom rozsahu plniť úlohy, ktoré im boli zverené zmluvami, v závislosti od vývoja opísaného v predchádzajúcom bode.
4. Komisia plne súhlasí s cieľom tejto reformy.
5. Je totiž nevyhnutné, aby Súdny dvor mohol v plnom rozsahu plniť svoju úlohu najvyššieho súdneho orgánu Únie. Na tento účel je potrebné, aby mal možnosť viac sa sústrediť na veci, ktoré vyvolávajú zásadné otázky, pokiaľ ide o právny poriadok Únie, a to takým spôsobom, že na riešenie týchto vecí bude môcť vyčleniť všetky potrebné zdroje, a v prípade potreby najmä takým spôsobom, že bude môcť prehĺbiť dialóg s vnútroštátnymi súdmi vrátane súdov poslednej inštancie s cieľom zabezpečiť jednotnosť právneho poriadku Únie.

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2015/2422 zo 16. decembra 2015, ktorým sa mení Protokol č. 3 o štatúte Súdneho dvora Európskej únie (Ú. v. EÚ L 341, 24.12.2015, s. 14).

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2019/629 zo 17. apríla 2019, ktorým sa mení Protokol č. 3 o štatúte Súdneho dvora Európskej únie (Ú. v. EÚ L 111, 25.4.2019, s. 1).

6. Navyše sa zdá nevyhnutné, aby boli pre osoby podliehajúce súdnej právomoci plne k dispozícii nielen dodatočné zdroje Všeobecného súdu vyplývajúce z reformy štruktúry súdov Únie, ale aj odbornosť príznačná pre Všeobecný súd v oblasti riešenia technických a zložitých vecí.
7. Z týchto dôvodov a vzhľadom na neustály nárast počtu návrhov na začatie prejudiciálneho konania, ktoré sa musia vybaviť rýchlo, aby mohli vnútroštátne súdy zaručiť osobám podliehajúcim súdnej právomoci dodržiavanie práva na účinný prostriedok nápravy, Komisia súhlasí so Súdnym dvorom, že napriek ťažkostiam, ktoré sú s takýmto postupom neodmysliteľne spojené, je potrebné, aby sa právomoc odpovedať na prejudiciálne otázky rozdelila medzi Súdny dvor a Všeobecný súd. Komisia však ďalej v texte predkladá k tejto hlavnej časti žiadosti predloženej Súdnym dvorom niekoľko pripomienok.
8. Pokiaľ ide o druhú časť reformy a čiastkovú zmenu článku 50 štatútu, Komisia nemá žiadne osobitné pripomienky a môže k tejto veci zaujať kladné stanovisko.

II. K preneseniu právomoci rozhodovať o prejudiciálnych otázkach predložených podľa článku 267 ZFEÚ v určitých osobitných oblastiach

II.1. O výbere a vymedzení osobitných oblastí

9. Súdny dvor vysvetľuje, že pri výbere osobitných oblastí sa riadil štyrmi kritériami, a to po prvé potrebou, aby boli tieto oblasti jasne identifikovateľné a dostatočne oddeliteľné, po druhé, aby vyvolávali málo zásadných otázok, po tretie, aby už existoval významný základ v judikatúre, a po štvrté, aby sa týmto výberom umožnilo prenášať dostatočne veľký počet návrhov na začatie prejudiciálneho konania. Na základe týchto kritérií Súdny dvor identifikoval tieto osobitné oblasti: spoločný systém dane z pridanej hodnoty, spotrebné dane, colný kódex a colné zaradenie tovarov v kombinovanej nomenklatúre, systém náhrad a pomoci cestujúcim, ako aj systém obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov.
10. Komisia súhlasí s výberom kritérií, ktoré Súdny dvor použil. Pridanie ďalších kritérií, ako je neexistencia významného rozpočtového vplyvu vecí patriacich do daných osobitných oblastí, by ohrozilo zámer preniesť na Všeobecný súd dostatočne veľký počet prejudiciálnych vecí, a tým odľahčiť Súdny dvor a umožniť Všeobecnému súdu vytvoriť skutočnú a významnú prax. Komisia preto víta výber identifikovaných osobitných oblastí. Konkrétne v týchto oblastiach totiž existuje významný základ judikatúry, z ktorého môže Všeobecný súd vychádzať, aj keď tieto oblasti, ako je to v prípade všetkých oblastí práva Únie, môžu byť predmetom legislatívnych zmien, ktoré by mohli viesť Súdny dvor k vypracovaniu novej judikatúry³.
11. Komisia súhlasí s prístupom, ktorý navrhol Súdny dvor, aby sa nerozlišovalo medzi návrhmi na začatie prejudiciálneho konania, pokiaľ ide o výklad a platnosť.
12. Pokiaľ ide o vymedzenie uvedených osobitných oblastí, mohlo by byť žiaduce jasnejšie sformulovať oblasti, v ktorých sa prejudiciálna právomoc prenáša na Všeobecný súd, pričom by sa mala zachovať flexibilita potrebná na zabezpečenie vymedzenia týchto oblastí takým spôsobom, aby ich bolo možné preniesť aj v prípade vývoja *acquis*. Tento cieľ by sa dal dosiahnuť napríklad tým, že v odôvodneniach navrhovaného nariadenia sa uvedie abstraktný, ale dostatočne presný opis jednotlivých zložiek každej jednej osobitnej oblasti relevantnej v čase prijatia reformy zákonodarcom.

³ To by mohlo nastať najmä po prijatí nového Colného kódexu, ktorým sa nahrádza nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013 z 9. októbra 2013, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Únie (Ú. v. EÚ L 269, s. 1).

13. V každom prípade možno pripomenúť, že rozhodnutím o prenesení novej prejudiciálnej veci nie je dotknuté rozhodnutie, ktoré musí Všeobecný súd prijať na základe článku 256 ods. 3 druhého pododseku ZFEÚ a osobitných ustanovení, ktoré by sa mali v tejto súvislosti zaviesť do rokovacieho poriadku Všeobecného súdu.

II.2. O podmienke, podľa ktorej návrh na začatie prejudiciálneho konania patrí „výlučne do jednej alebo viacerých osobitných oblastí“

14. Súdny dvor navrhuje, aby bol Všeobecný súd príslušný rozhodovať o návrhoch na začatie prejudiciálneho konania, ktoré patria „výlučne do jednej alebo viacerých osobitných oblastí“, a to takým spôsobom, aby návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý by obsahoval otázky patriace tak do týchto osobitných oblastí, ako aj do iných oblastí, zostal na Súdnom dvore.
15. Komisia v zásade súhlasí s týmto prístupom. Domnieva sa však, že by bolo žiaduce objasniť, a to pokiaľ možno v odôvodneniach návrhu nariadenia, čo sa rozumie pod výrazom „výlučne do jednej alebo viacerých osobitných oblastí“ v pravidelne opakujúcej sa situácii, keď návrh na začatie prejudiciálneho konania obsahuje otázky výkladu alebo platnosti ustanovení aktu Únie, ktoré patria do jednej alebo viacerých osobitných oblastí, ako aj otázky výkladu ustanovení primárneho práva, všeobecných zásad práva alebo charty.
16. Skutočnosť, že si návrh na začatie prejudiciálneho konania vyžaduje výklad pravidiel v osobitných oblastiach, ktorý je v súlade s primárnym alebo medzinárodným právom, alebo aj keď návrh obsahuje otázku týkajúcu sa osobitného právneho aktu, ktorého obsah je v podstate rovnocenný so všeobecnými zásadami práva alebo s chartou, by podľa Komisie nemala brániť preneseniu návrhu na Všeobecný súd.
17. Naopak, návrh na začatie prejudiciálneho konania, v ktorom sa naskoľujú otázky, ktoré sa ako také netýkajú výkladu aktu patriaceho do jednej z týchto osobitných oblastí, ale týkajú sa napríklad ustanovení primárneho práva, všeobecných zásad práva alebo charty, by mal zostať v právomoci Súdneho dvora, aj keď právny rámec týkajúci sa veci samej patrí do jednej z týchto osobitných oblastí. Rovnaký prístup by sa mal uplatniť v prípade, že vnútroštátny súd predkladá tak otázky výkladu alebo platnosti ustanovení aktu Únie patriace do jednej alebo viacerých osobitných oblastí, ako aj samostatné otázky výkladu ustanovení primárneho práva, všeobecných zásad práva alebo charty.
18. Napokon by bolo takisto žiaduce spresniť pravidlá prenášania návrhov na začatie prejudiciálneho konania, v ktorých sa okrem otázok patriacich do jednej alebo viacerých osobitných oblastí explicitne alebo implicitne naskoľujú otázky právomoci Súdneho dvora alebo otázky prípustnosti (podmienky stanovené v článku 267 ZFEÚ a rokovacom poriadku). Komisia sa skôr prikláňa k tomu, že nevidí žiadne naliehavé dôvody, ktoré by bránili preneseniu takýchto návrhov na Všeobecný súd, keďže kritériá právomoci Súdneho dvora alebo prípustnosti návrhov na začatie prejudiciálneho konania budú musieť uplatňovať oba súdy.

II.3. O postupe prenesenia

19. Pokiaľ ide o postup prenesenia, návrh nariadenia sa obmedzuje len na stanovenie toho, že všetky prejudiciálne otázky sa budú podávať na Súdny dvor, ktorý jednotlivo postúpi návrhy na začatie prejudiciálneho konania patriace do osobitných oblastí Všeobecnému súdu po tom, ako podľa postupu stanoveného v rokovacom poriadku Súdneho dvora overí, či sú splnené podmienky uvedené v predchádzajúcich bodoch.
20. Komisia nemá voči tomuto základnému pravidlu týkajúcemu sa postupu prenesenia žiadne námietky.

II.4. O pravidlách a uplatniteľnom postupe pri prejednávaní návrhov na začatie prejudiciálneho konania Všeobecným súdom

21. Súdny dvor navrhuje, aby Všeobecný súd rozhodoval o návrhoch na začatie prejudiciálneho konania, ktoré mu boli postúpené, a to v komorách určených na tento účel podľa postupu stanoveného v rokovacom poriadku Všeobecného súdu. Súdny dvor takisto navrhuje, aby sa vo všetkých veciach určil generálny advokát, opäť podľa postupu stanoveného v rokovacom poriadku Všeobecného súdu, pričom toto určenie nebude znamenať systematické prednášanie návrhov vo všetkých veciach.
22. Komisia podporuje väčšiu špecializáciu komôr Všeobecného súdu. Je to obzvlášť dôležité vzhľadom na to, že prejednávanie prejudiciálnych otázok, ktoré mu budú postúpené, si okrem špeciálnej odbornosti v osobitných oblastiach vyžaduje aj ovládanie pravidiel prejudiciálneho konania, ktoré sa výrazne líši od konaní, za ktoré bol Všeobecný súd doteraz zodpovedný. Komisia sa domnieva, že táto reforma by mohla poskytnúť Všeobecnému súdu príležitosť ďalej uvažovať o všeobecnom zavedení určitej špecializácie komôr.
23. Komisia sa ďalej domnieva, že Všeobecný súd by mal do svojho rokovacieho poriadku zahrnúť a v praxi účinne uplatňovať všetky procesné pravidlá umožňujúce rýchle prejednanie návrhov na začatie prejudiciálneho konania, medzi ktoré patrí najmä možnosť rozhodnúť vo veci bez nariadenia pojednávania, bez návrhov generálneho advokáta alebo odôvodneným uznesením. Komisia sa takisto domnieva, že by bolo obzvlášť vhodné, aby Všeobecný súd prijal prax, v rámci ktorej sa zabezpečuje, že vo veciach, v ktorých dochádza k prednesu návrhov, sa návrhy prednášajú vo veľmi krátkom čase po skončení pojednávania, ak sa pojednávanie uskutočňuje, aby nedochádzalo k zdržaniu, pokiaľ ide o prerokovanie veci a rozhodnutie Všeobecného súdu.
24. Napokon, pokiaľ ide o vymenúvanie generálnych advokátov, Komisia v zásade nemá námietky voči ustanoveniu, ktoré navrhol Súdny dvor v rámci návrhu zmeny štatútu. Komisia sa však domnieva, že treba venovať osobitnú pozornosť postupu vymenúvania generálnych advokátov, ktorí sa vyberú spomedzi sudcov Všeobecného súdu v súlade s článkom 49 štatútu. Spomedzi prípadných možností Komisia navrhuje preskúmať možnosť stanoviť, aby sudca patriaci do inej komory, ako je komora, ktorej bol návrh pridelený, plnil počas určitého obdobia, ktoré by nemalo trvať menej ako tri roky, úlohu generálneho advokáta, a to buď v prípade všetkých návrhov na začatie prejudiciálneho konania pridelených tejto komore, alebo v prípade návrhov na začatie prejudiciálneho konania patriacich do jednej alebo viacerých osobitných oblastí.

III. Záver

25. Komisia vydáva kladné stanovisko k návrhu zmeny Protokolu č. 3 o štatúte Súdneho dvora Európskej únie, ktorý Súdny dvor predložil 30. novembra 2022.